

İlkokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Kaygısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlkokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Kaygısı Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23487>

Özet

İlkokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Kaygısı Ölçeği (ÖYKYÖ), Mehmet Katrancı ve Serhat Temel tarafından 2018 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin temel amacı, ilkokul düzeyindeki öğrencilerin yazma süreçlerine yönelik deneyimledikleri kaygı düzeylerini ve bu kaygının alt boyutlarının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Geliştirme çalışmalarında, öğrencilerin akademik başarıları ve yazma becerilerini olumsuz etkileyen bu duygusal tepkinin erken yaşlarda tespit edilerek gerekli müdahalelerin yapılabilmesi için kritik bir ihtiyaçtan doğmuştur. Ölçek, öğrencilerin yazma görevlerine karşı duydukları endişe, kaçınma eğilimi ve olumsuz duygusal tepkiler gibi bileşenleri kapsamaktadır.

Ölçek geliştirme sürecinde, madde havuzunun oluşturulmasından sonra geçerlik ve güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin ilkokul öğrencileri bakımında yazma kaygısını ölçmek için yüksek düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Derecelendirme formatı olarak 3'lü Likert tipi bir yapı kullanılmıştır, bu da küçük yaştaki öğrencilerin yanıt vermesini kolaylaştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yazma Kaygısı, İlkokul Öğrencileri, Psikometrik Özellikler, Ölçek Geliştirme, Güvenirlik, Geçerlik, Likert, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Mehmet Katrancı, Serhat Temel

Amaç

ÖYKYÖ'nün temel amacı, ilkokul çağındaki öğrencilerin yazma ifade becerilerini kullanırken veya yazma görevleriyle karşılaşırken hissettikleri kaygı ve gerginlik düzeyini tespit etmektir. Yazma kaygısı, akademik performansından etkileyen önemli bir engeldir. Bu ölçek, eğitimcilerin ve psikologların bu kaygıyı erken aşamada belirlemesine ve öğrencilerin yazma motivasyonunu artırmaya yönelik stratejiler geliştirmesine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, aynı zamanda, yazma kaygısının hangi durumlarda (örneğin, yaratıcı yazma, ödev yazma, sınavda yazma) daha yoğun şekilde ortaya koyarak, kaygının boyutlarının derinlemesine inceleme fırsatı sunar. Bu sayede, kaygıya neden olan spesifik tetikleyiciler belirlenebilir.

Yapı

Ölçek, bir performans kaygısı türü olan yazma kaygısı yapısını ölçmektedir. Yazma kaygısı, bireyin yazma becerilerini kullanma beklentisi karşısında ortaya çıkan, genellikle kaçınma davranışlarıyla sonuçlanan, endişe, gerginlik ve korku gibi olumsuz duygusal ve bilişsel tepkiler bütünü olarak tanımlanır.

ÖYKYÖ, bu yapıyı, ilkokul öğrencilerinin gelişim düzeylerine uygun olarak algılanan zorluk, başarısızlık korkusu ve yazma görevlerinden kaçınma eğilimi gibi alt bileşenler üzerinden ele almaktadır. Ölçek, öğrencilerin yazma eylemine karşı geliştirdikleri duygusal tepkileri ve bu tepkilerin şiddetini nicel olarak belirlemek üzere tasarlanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında (Katrancı & Temel, 2018), ÖYKYÖ'nün yazma kaygısı yapısını doğru bir şekilde ölçtüğünü göstermek amacıyla çeşitli geçerlik analizleri yapılmıştır. Yapı geçerliği, öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir.

DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak öngörülen faktör yapısını doğrulayan iyi uyum indeksleri (örneğin, CFI, TLI ve RMSEA değerleri) sergilemiştir. Ayrıca, ölçüt bağıntılı geçerlik kapsamında, ÖYKYÖ puanlarının, öğrencilerin yazmaya yönelik tutumları ve akademik başarıları gibi ilgili diğer değişkenlerle anlamlı korelasyonlar gösterdiği rapor edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin yapısal olarak sağlam ve amaçlanan psikolojik yapıyı ölçmekte yeterli olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlilik

ÖYKYÖ'nün güvenirlik çalışmaları, iç tutarlılık (iç güvenirlik) ve test-tekrar test güvenirliği yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak hesaplanan Cronbach Alfa değeri, ölçeğin genelinde oldukça yüksek bulunmuştur (genellikle 0.80 üzeri). Bu yüksek değer, ölçek maddelerinin tutarlı bir biçimde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Ek olarak, ölçeğin zaman içinde kararlılığını değerlendirmek amacıyla yapılan test-tekrar test güvenirlik analizleri, iki farklı zamanda uygulanan ölçümler arasında güçlü ve pozitif bir korelasyon olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, İlkokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Kaygısı Ölçeği'nin kararlı, tutarlı ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve

Doğrularca Faktör Analizi (DFA) çalmalar, ÖYKYÖ'nün çok boyutlu veya tek boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmacılar, faktör yüklerinin yüksek ve kabul edilebilir düzeyde olduğunu belirtmişlerdir.

Faktör analizleri, ölçeğin maddelerinin, yazma kaygısının temel bileşenlerini temsil eden alt boyutlar altında toplandığını göstermiştir. Bu alt boyutlar genellikle "Yazma Başarısızlığı Korkusu" ve "Yazılı Görevlerden Kaçınma Eğilimi" gibi temalar kapsamaktadır. DFA sonuçları, modelin veri ile mükemmel bir uyum sergilediğini ve ölçeğin yapısal geçerliğinin güçlü olduğunu teyit etmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Kağıt-kalem uygulaması, öz bildirim dayalı ölçek.

Derecelendirme: 3'lü Likert Tipi Ölçek (Örneğin: Hiç Katılmıyorum, Bazen Katılıyorum, Tamamen Katılıyorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlkokul Öğrencileri

Yaş Grubu: Genellikle 8-11 yaş aralığı (İlkokul 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri).

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki ilkokul öğrencileri örnekleminde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öğrenciler, her bir maddeyi okuyarak veya bir uygulayıcı rehberliğinde dinleyerek, yazma ile ilgili duygusal tepkilerini en iyi yansıtan üç seçenekten birini işaretlerler. Ölçek puanı, kaygı düzeyinin yüksekliğini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Yazılı ifade, Öğrenme Güçlüğü, Eğitim Psikolojisi, Psikometrik Ölçek, Öz Bildirim, Performans Kaygısı, İlkokul Eğitimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mehmet Katrancı

Sorumlu Yazar E-posta Adresi: mtkatranci@gmail.com

Yazar ORCID Tanımlaması: Kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim Adresi: Yazarların kurumsal veya kişisel iletişim bilgileri için sorumluluk yazar ile iletişime geçilmelidir.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

Özinler ve Ücret: Ölçek, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle orijinal yayının referans gösterilerek serbestçe kullanılabilir. Ticari amaçlı kullanımlar için sorumlu yazar (Mehmet Katrancı) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal Yayın Başlangıcı (PDF): Ölçeğin tam metin geçerlik ve güvenirlik çalışmasına ait orijinal makale PDF formatında şu adresten indirilebilir: jshsr.org.

Kaynaklar

Katrancı, M., ve Temel, S. (2018). İlkokul öğrencilerine yönelik yazma kaygısı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(24), 1544-1555.

İlkokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Kaygısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeriğinde sağlanmamıştır.